

2019

ДОКЛАД ОТ ПРОВЕДЕНО ПРОУЧВАНЕ

*сред НПО, граждани и бизнес
относно възможностите за
подобряване гражданското
участие при формулиране,
изпълнение и мониторинг на
политиките по предоставяне
на социални услуги*

*Настоящото проучване има за цел да събере и анализира актуална информация от НПО, граждани и бизнес относно възможностите за повишаване на гражданското участие в процесите, определящи и мониториращи политиките за социални услуги. То се осъществява в рамките на проект „Решения за по-широко гражданско участие в политиката по предоставяне на социални услуги“, финансиран по ОП „Добро управление“. **Общата му цел** му е да допринесе за подобряване възможностите за активното включване на граждани, НПО и бизнес в процесите по реализация на социални политики.*

Специфичните цели на проучването са:

- Да се очертае текущото състояние и да се изведе тренд при участието на гражданското общество в процесите по вземане на решения относно социалните услуги;
- Да се установят нагласите на НПО, граждани и бизнес относно гражданското участие;
- Да се подпомогне извеждането на препоръки към публичните администрации, които да насърчат включването на гражданите, бизнеса и НПО в процесите по формулиране и изпълнение на политики, касаещи социалните услуги;

Една голяма част от **методологията за провеждане** на изследването е заложена още на ниво разработване на проекта от Бенефициента Сдружение „Инициатива за развитие“, като е определено проучването да се извърши посредством въпросник. *За целите на проучването и набирането на информация и съгласно изискванията по проекта, бе разработен въпросник с 15 въпроса.* **Въпросникът** послужи за събиране на информация относно текущото състояние на гражданското участие в процеса по формулиране и прилагане на политиките, касаещи социалните услуги на общинско и областно ниво. Изпълнителят е спазил изискванията, разписани в проекта, така че да бъде постигната поставената цел на проучването и то да допринесе за постигането целите на проекта. При провеждане на проучването

Изпълнителят се е придържал към принципите на прецизност, доказана висока етичност, уважение на споделените мнения, дискретност и ефективно съчетаване на количествените с качествените показатели и критерии.

Методологията на проучване включва още използването на количествен и качествен подход при формулирането на въпросите. Количественият подход намира отражение при въпроси от анкетата, които водят до количествени натрупвания на отговорите. Те помагат при повторно използване на въпросника след години да се проследи тенденция във времето. Качественият подход е използван при въпросите, позволяващи уточнения от страна на интервюирания/респондента. Те дават по-задълбочено представяне на проблема с участието на гражданите, бизнеса и НПО сектора при формулиране, изпълнение и мониторинг на политиките, касаещи социалните услуги. Тези въпроси разкриват лична позиция и внасят субективизъм в проучването.

В методологията на изследването и при разработването на въпросника се набляга на няколко ключови фактора:

- Анкетата се състои от ключови въпроси, които дават възможност за очертаване на тенденции в сегашното състояние на участието на гражданското общество в процесите по вземане на решения относно социалните услуги.
- В анкетата липсват въпроси, които дават информация за детайли и представят индивидуални/изключителни случаи. Това е така, тъй като целта на проучването е да даде поглед върху „общия“ случай, върху цялостната ситуация в България, а не върху частните случаи.
- Подбрани са кратки въпроси и отговори с оглед скъсяване времето за попълване на въпросника и стимулиране респондентите да се включат в проучването.

За нуждите на проучването бе разработен следният **въпросник с 15 въпроса**. По-долу са представени и аргументите за включването на всеки въпрос в анкетата, както и информацията, която се очаква да бъде извлечена при анализа на отговорите.

ВЪПРОСНИК

За изследване възможностите за подобряване гражданското участие при формулиране, изпълнение и мониторинг на политиките по предоставяне на социални услуги

Въпросникът започва с кратко обръщение към респондентите, съдържащо разяснение какво е проучването, неговата цел и приложимост. Дават се указания как да се отбележи верния отговор и къде да бъде изпратена попълнената анкета.

Уважаеми госпожи и господа,

Целта на настоящото проучване е да допринесе за подобряване възможностите за активното включване на граждани, НПО и бизнес в процесите по реализация на социални политики. Въпросникът ще послужи за събиране на информация относно текущото състояние на гражданското участие в процеса по формулиране и прилагане на политиките, касаещи социалните услуги на общинско и областно ниво. Споделете с нас своето мнение в тази анкета, за да ни подпомогнете да набележим конкретни методи, нови форми, механизми и решения за подобряване участието на гражданите. Моля, отбележете правилния за Вас отговор като го оградите или подчертаете. Попълнените въпросници моля, изпращайте на anketa_opdu@abv.bg.

Благодарим за Вашата съпричастност и съдействие!

Първият въпрос категоризира респондентите в зависимост от целевата група на проучването, в която попадат: НПО, бизнес, граждани или неформално сдружение. Респондентите избират една от четирите целеви групи на проучването, които имат или следва да имат отношение към определянето на политиките в областта на социалните услуги.

1. Представител съм на:

- НПО
- Неформално сдружение

- Бизнес
- Гражданин

Втори въпрос води до количествени натрупвания относно познаването на основни стратегически документи, които имат отношение към развитието на социалните услуги и политиките, които ги определят. При повторно провеждане на анкетирването ще може да се измери дали има тенденция към подобряване на този ключов за гражданското включване фактор – а именно наличието на базова информация и интерес към проблематиката.

2. Запознат/а ли сте с Областна стратегия за развитие на социалните услуги/Общински план за развитие на социалните услуги

- Да
- Не

Чрез трети въпрос изследваме различните източници на информация, свързани с темата за социалните услуги и приложимите политики. Открояват се няколко типа респонденти. Тези, които черпят информация от източника, от администрациите, създатели на основните стратегически документи. Тези, които са откровено активни и изискват информацията. Тези, които разчитат на добре изградените партньорства в мрежата от НПО и граждани и знаят към кого да се обърнат при нужда от информация. Не на последно място – тези, които вярват на медиите като най-достовверен източник, с тази разлика, че медиите не биха публикували целия стратегически документ, а биха разпространили информация и интерпретация на основни факти от стратегиите.

3. Ако сте запознат/а, от къде почерпихте информация по темата?

- От интернет страницата на Областна администрация/Община
- От експерти в Областна администрация/Община
- От местните и регионални медии
- Изисках я и я получих по мейл

- От други заинтересовани граждани
- От НПО, което работи в сферата
- Друг.....

Четвърти въпрос цели организациите, гражданите или бизнесът сами да се позиционират като основни обществени играчи, определящи социалните политики, сами да определят своя потенциал за обществено включване по важни проблеми, касаещи цялата държава. Този въпрос „претегля“ не толкова възможностите, колкото заявката на организациите за гражданско участие.

4. Смятате ли, че Вие или организацията, която представлявате има капацитет и би могла да допринесе за формулиране и изпълнение на политики, свързани с предоставянето на социални услуги
- Да
 - Не
 - От части

Ако с четвърти въпрос се изследва желанието, намерението и възможностите за активно гражданско включване, с този въпрос се търси отговора колко от респондентите имат реален опит, колко са взели участие в процесите по определяне, реализация и мониторинг на социалните политики.

5. Участвали ли сте под някаква форма в процесите по вземане на решения и определяне на политиките, свързани със социалните услуги:
- Да
Моля, уточнете формата на участие
.....
 - Не

Шести въпрос изследва дали има утвърдени практики за партньорство между администрациите и НПО, бизнес, граждани. Отговорите ще бъдат показателни дали като цяло двете страни

имат някакви вече работещи форми на сътрудничество или все още сме много далеч от тази цел.

6. Съществува ли някаква утвърдена практика за партньорство и взаимодействие на институциите от Вашата област/община с граждани, НПО и бизнес по отношение политиката, свързана с предоставянето на социални услуги

- Да и пряко съм участвал/а в такава практика
- Доколкото ми е известно да, но не съм имал/а пряко участие
- Доколкото ми е известно не

Включването на гражданите, НПО и бизнес при реализацията на политики в социалната сфера може да бъде осъществено на различни етапи. С този въпрос се проучва виждането на целевите групи относно мястото на НПО и приноса към формулиране, предоставяне или мониторинг на политики.

7. На кой етап от политиките по предоставяне на социалните услуги виждате ролята на гражданите, НПО и бизнеса:

- При формулирането на политики
- На етап предоставяне на социални услуги
- На етап мониторинг и оценка на политиките
- На всеки един от тези етапи

Осми въпрос измерва кои критерии са най-важни, за да е успешно партньорството на администрациите и гражданското общество като целевите групи имат възможност да дадат приоритет на осъзнатата необходимост, общата цел или достатъчна компетентност на страните.

8. Кое условие според Вас е най-важно за едно успешно партньорство между институциите от една страна и гражданите, НПО и бизнеса, от друга?

- Да има осъзната необходимост от двете страни
- Да има обща цел

- Да има достатъчна степен на компетентност по въпросите, свързани със социалните услуги и в двете страни

Девети и десети въпрос бяха използвани и при проучването сред администрациите. С тях се цели да се види до колко и двете целеви групи имат еднакви или различни виждания по отношение на активността и формите за сътрудничество.

Девети въпрос е количествен и респондентите могат да дават повече от един верен отговор. Някои от отговорите дават противоположни виждания и решения на проблема с гражданското участие и това, коя от двете страни (гражданите или администрациите) трябва да бъдат по-активни при изграждане на партньорство в интерес развитието на социалните услуги. С този въпрос се проучва мнението на гражданското общество относно това кой следва да бъде по-активната страна при изграждане на партньорства с администрациите. С въпроса ще се установи общата тенденция и нагласа на гражданите, НПО и бизнеса за активността им при включването в реализация на политики като партньор на администрациите.

9. Как смятате, че гражданското участие в процеса по формулиране и прилагане на политиките, касаещи социалните услуги, би могло да се подобри? Моля, отбележете всички верни отговори
- Администрациите трябва да бъдат по-активни и да търсят партньорството на гражданите, НПО и бизнеса
 - Администрациите трябва да привличат за партньори само граждани, НПО и бизнес, които са компетентни по политиките, касаещи социални услуги
 - Администрациите трябва да вземат под внимание и да изслушват всички граждани, НПО и бизнес, които споделят виждания за развитието на социалните услуги
 - Гражданите, НПО и бизнеса трябва да бъдат по-активни и да предлагат сами партньорството си на администрациите
 - И двете страни трябва да бъдат по-активни

Десети въпрос отново дава възможност за количествени натрупвания като позволява на респондентите да определят повече от един верен отговор. Така се дава предпочитание към различни форми на партньорство и сътрудничество, които се считат за най-подходящи между гражданското общество и администрациите за успешното развитие на социалните услуги.

10. Кои форми на сътрудничество определяте като най-подходящи?

/може да отбележите повече от един отговор/

- Фокус-групови дискусии
- Индивидуални срещи
- Кръгли маси и дискусии с по-широк кръг от заинтересовани лица
- Анкети за обратна връзка
- Съвместни инициативи
- Посещение на място
- Обмен на добри практики

Следващият блок от три въпроса (11, 12 и 13 въпрос) дава възможност да се проучи дали идентифицираните заинтересовани страни – НПО, граждани и бизнес – са запознати със съществуващи добри практики и държавни политики на други държави, които заслужава да бъдат допълнително проучени и внедрени в България, както и дали следва да бъдат предложени изменения в законодателството ни по отношение разширяване възможностите за гражданско участие. Въпросите търсят качествени изменения и натрупвания, тъй като предоставят възможност на респондентите да дадат примери, да посочат държави и да споделят виждания за законодателството.

Единадесети въпрос проучва до колко целевите групи са компетентни по отношение формите на сътрудничество и съществуващите добри практики. Изборът между „да“ и „не“ не изчерпва отговора, тъй като е предоставен възможност за допълване на собствен коментар и споделяне на мнение..

11. Известни ли са ви добри практики и форми на сътрудничество между гражданския сектор и институциите в сферата на социалните услуги, прилагани в други държави, които според Вас е добре да се приложат и в България?

Ако ДА, какви?

- Не
- Да -

Подобно на 11 въпрос, тук също изборът е между „да“ и „не“ като отново има опция за изразяване на собствено виждане при отговор „да“.

12. Смятате ли, че има нужда от законодателни промени, които ще улеснят взаимодействието между заинтересованите страни във сферата?

Ако ДА, какви?

- Не
- Да -

Аналогично 13 въпрос като последен в групата въпроси също дава възможност за избор между отговори „да“ и „не“, като при отговор „да“ се дава свобода за дописване.

Този блок от въпроси е особено важен при извеждането на препоръки за подобряване възможностите за гражданско участие.

13. Направила ли Ви е впечатление държавна политика на друга страна, която според Вас създава изключително добра среда за развитие на социалните услуги и партньорствата в сферата? Коя и защо?

/ Ако нямате достатъчно информация за обхвата на политиката може да посочите само страната./

- Не
- Да -

Четиринадесети въпрос отразява до колко целевите групи считат, че администрациите са прозрачни по отношение социалните си

политики. Той е определящ и по отношение изграждането на доверие, което заляга в основата на здрави партньорства.

14. Смятате ли, че администрациите отразяват и популяризират достатъчно пълно, ясно и достъпно работата си относно създаването и реализация на социални политики?

- Да, социалните политики се отразяват и популяризират достатъчно добре
- Социалните политики се отразяват и популяризират частично
- Социалните политики не се отразяват и популяризират активно
- Изцяло липсва публична информация относно социалните политики

Последният въпрос също е от «отворен» тип, тъй като предоставя възможност за споделяне на опит. Той проследява колко от респондентите реално са се включвали в различни практики по предоставяне на социални услуги.

15. Запознати ли сте с възможността, която дава нашето законодателство при предоставянето на социални услуги да могат да бъдат включвани доброволци?

- Не
- Да, но не съм участвал като доброволец
- Да и съм участвал

Моля споделете опит (положителни и отрицателни страни)

Проучването се проведе на две вълни, като се събираха анкети по електронна поща и чрез попълване на място (теренна работа). За разлика от първото проучване сред представителите на администрациите, където всички анкети бяха попълвани онлайн, проучването гледната точка на НПО, граждани и бизнес се проведе на две вълни. Най-напред въпросникът бе разпространен по и-мейл сред представители на НПО, които работят в социалната сфера. Подборът бе направен според публично обявената информация в профилите на организациите в ИНФОРМАЦИОННИЯ ПОРТАЛ ЗА

НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В БЪЛГАРИЯ. Предварително бяха проучени профилите на организациите и бяха подбрани 39 организации, тъй като целта на това проучване е да се изследва гледната точка на НПО в социалната сфера. Въпреки положените усилия, бе отчетена почти нулева активност – от 39 организации само 2 върнаха попълнен въпросник. Това е показателно за ангажираността на НПО с проблемите в социалната сфера, желанието им за включване и доверието, че тяхното участие би променило нещо.

Поща | **DOX**

АБВ Поща ▾ Изтрий | Спам ▾ | Маркирай ▾ | Премести ▾ Търсене

НАПИШИ

Кутия | 1

Изпратени

Чернови

Спам

Кошче

Папки

[Добави папка](#)

АБВ Чат

Злиане в Чат

проучване

от: Инициатива за развитие (anketa_opdu@abv.bg) дата: 1!

до: diana.ileva@abv.bg, Marina.Parvanova@abv.bg, eyabg@abv.bg, office@sosbg.org, vardevel@mail.orbitel.bg, ared@slivenbg.net, vision@vision-bg.com, adaptation.bld@gmail.com, akademika245@gmail.bg, akademika_sdos@abv.bg, aliens_poznanie@abv.bg, office@arci-ngo.org, awakecomaalternative@gmail.com, alternativa2002@abv.bg, aitos_alternativi@bginfo.net, contact@aportbg.org, detstvozadecata@abv.bg, vpencheva@ecs.ru.acad.bg, youthbg@gmail.com, foundation_bulgari@abv.bg, onkojivot@gmail.com, balizpl@abv.bg, bcsd-bg@gmail.com, alternativa2002@abv.bg, vystanovijivot@abv.bg, velinakostova@usa.com, team.leader@ngobg.info, dechitsa@gmail.com, egida@operamail.com, bm_health@yahoo.com, karindom@karindom.org, info@caritas-sofia.org, kemi49@abv.bg, milostiv.org@gmail.com, office@yf2001.org, dc_mam@abv.bg, petya_fresh@abv.bg, mkoshtrova@abv.bg, razli4ni@abv.bg, ivan_cenov@abv.bg

▼ 1 прикачен файл (~ 151,89 KB) | [Запази в DOX](#)

Втората вълна на проучването бе извършена сред НПО, граждани и бизнес, с които е осъществен личен контакт. *За целта се използваше*

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ 2014 – 2020 г., съфинансирана от Европейския социален фонд на ЕС
www.eufunds.bg

методът „Теренна работа“. Подборът на респонденти бе направен по препоръка на Възложителя и партньора по проекта. При теренната работа респондентите бяха предварително информирани и бяха получили разяснение относно целта на анкетирането. Във втората вълна на доброволен принцип се включиха също представители на бизнеса и граждани с активна гражданска позиция. При избора на респонденти са спазени хоризонталните принципи на ЕС. Анкетирането е извършено, без да се допуска дискриминация на основата на пол, расов или етнически признак, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Изборът на респонденти е въз основа на това, те да са представители на НПО, които имат отношение към прилагането на политиката за социални услуги, да са представители на бизнеса или да са активно изявени граждани.

Изследването не обхваща представителна извадка от НПО бизнес и граждани, които определят политиките в сферата на социалните услуги. *Подборът на респонденти е основан на метода на случайността, като единствено е спазено условието те да бъдат представители на целевите групи, а именно: НПО, граждани и бизнес..* С това предварително условие въпросникът бе изпратен на всички областни администрации с придружаващо писмо от Сдружение „Инициатива за развитие“, в което подробно се представят целите на проучването и проекта. **Участието в проучването е на доброволен принцип** и никой респондент не е бил задължаван да участва в него. **Времето, което бе дадено на респондентите за попълване и връщане на анкетите, беше 3 седмици.** Може да се каже, че най-големият пик за получаване на анкети на обявения мейл, беше през последната седмица преди крайния срок. **Времето, необходимо за попълване на анкетата, е не повече от 5 минути.** Факторът времетраене е от съществено значение и един от мотивите за попълване на въпросника от начало до край.

В проучването е отразено мнението на *64 представители на целевите групи – НПО, граждани, бизнес, неформални групи.* Отчита се превес на отговорилите НПО – 33 от отговорилите са от граждански организации. Не би могло да говорим за по-голяма активност сред взелите участие в проучването НПО спрямо останалите групи, тъй като

умишлено в извадката са включени най-вече НПО. Отчетено е общественото мнение, че процентът на гражданско участие е по-голям при организирано такова, т.е. НПО и неформални сдружения се изявяват като партньори на администрациите в по-голяма степен, отколкото отделни граждани. Двама от попълнителите въпросника са от неформални сдружения, 16 са представителите на бизнеса и 13 са граждани с активна обществена позиция, познати в обществото.

Прави впечатление, че не всички въпросници са коректно попълнени. Например някои респонденти, отговорили отрицателно на втори въпрос, т.е. че не са запознати със стратегическите документи, на трети въпрос противно на очакванията посочват източник на информация. По-подробен анализ на това ще бъде направен с последващия анализ от проучването.

В проучването се включиха следните респонденти:

1. Стефан Илиев – гражданин, Севлиево
2. Читалище с. Руня
3. Обществен фонд за хижа Плевен
4. Читалище с. Кисийците, Трявна
5. ЦПО „Ивайло Иванов“ – Враца
6. Ема Иванова – художник, Русе
7. Читалище Дряново
8. ЛОДЖИСКЕЪР
9. Училище за родители – Габрово – неформално сдружение
10. Читалище с. Добромирка
11. Зорница Здравкова – писател, Русе
12. Читалище с. Батошево, Севлиево
13. „Дивата шипка“ – производство на лимец и изделия от него
14. Павлина Рачева – природозащитник, Габрово
15. Читалище с. Жълтеш
16. Кроношпан – В. Търново
17. Кроношпан – Бургас
18. Сдружение на обединените тракийски племена – неформално сдружение
19. Десита ЕООД

20. Веселина Иванова – учител по пиано, Русе
21. Общинско предприятие – Павликени
22. Автошкола „Пантелееви“ ЕООД – Добрич
23. Огнян Станчев от СНЦ "Феникс-Разград", гр. Разград
24. Росен Аврамов - Директор на ЦОП, управляван от СНЦ "Жанета", гр. Разград
25. Виолета Янева
26. Заверата
27. Сдружение „Млади хора“ – Севлиево
28. СОФЕНА
29. СНЦ Здравец
30. „Веда консулт“
31. ИМКА
32. Забавна математика ЕООД
33. Сдружение по ЗЗД Узана
34. Сдружение „Фабриката“
35. ДЦ "Ривиера" - Сдружение за подкрепа на лица с умствени затруднения
36. Сдружение „Ти си здрав“
37. Общинско училищно настоятелство
38. Ивелина Иванова
39. МИРГ Шабла - Каварна - Балчик
40. СДРУЖЕНИЕ Морски клуб Портус Кариа
41. Свободно информационно общество
42. Сдружение ЙОВАЛИ
43. Бализ
44. Институт за социални дейности и практики
45. Обществен дарителски фонд - Габрово
46. Сдружение инициатива за развитие
47. Атанас Генков - гражданин
48. Марш ЕООД
49. Ивайло Попов - гражданин
50. Диляна Гюрова Кюпелийски – гражданин
51. Нора Георгиева – Фондация „Стъпка за България“

52. Павлина Петрова – гражданин
53. Тиера Верде България
54. Пламена Тимова – гражданин
55. Стратегия ЕООД
56. Сдружение РУСАЛЯ (БИС БАРД)
57. Йонко Христов – гражданин
58. ОДФ Тутракан
59. Сдружение „Център за развитие на младежки дейности” – В.
Търново
60. Иван Стефанов – гражданин, Сливен
61. Фондация „Европерспективи“ – София
62. НЧ "Отец Паисий 1905" гр. Полски Тръмбеш, обл. Велико
Търново
63. Сдружение „Нов път“
64. Обществен дарителски фонд - Враца